

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ: Γαλλικός Θί-
σος Βέρας Κορέν. Άνρὺ Μπέκ: Ἡ
Παριζιάνα.

Πολὺν καιρὸ εἶχα νὰ νοιώσω τέτοια χα-
ρά. Τὴν χαρὰ πού δίνει ἓνα ἑλαφρὸ, ἔξυπνο
παίξιμο, πού ἔχει τόσο ταυτιστεῖ μὲ τὰ πρό-
σωπα πού φαντάστηκε ὁ συγγραφέας, ὥστε
οὔτε μιὰ στιγμή νὰ μὴν σπάει ἡ θαυμαστὴ
ἀνταπόκριση, πού καταργεῖ τὸ διάστημα ἀ-
νάμεσα σὲ σκηνὴ καὶ πλατεία.

Τὸ θέατρο, ὅπως καὶ κάθε ἐκδήλωση
τέχνης, πραγματοποιεῖ τὸ σκοπὸ της μόνον
ὅταν κατορθώσει νὰ συνεπάρει τέλεια ὁ-
ποιοὺν ἔρχεται σ' ἐπαφὴ μαζύ της, νὰ τὸν
κάμει, γιὰ τὸ διάστημα τουλάχιστον πού
διαρκεῖ αὐτὴ ἡ προσέγγιση, νὰ ζήσει μέσα
στὴ στιγμή πού δημιουργεῖ ὁ τεχνίτης.

Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσω πὼς τὸ θεά-
τρό μας σπάνια μοῦχει δώσει αὐτὸ τὸ συν-
αίσθημα. Καὶ στίς καλύτερες παραστάσεις
τοῦ ὑπάρχουν στιγμές, πού ἡ μαγεία δια-
σπᾶται καὶ ἀρχίζει ἡ κριτικὴ διάθεση τοῦ
θεατῆ.

Αὐτὸ δὲν γίνηκε οὔτε μιὰ φορὰ στὴν πα-
ράσταση τῆς Παριζιάνας τοῦ Άνρὺ Μπέκ.

Ἡ χαρὰ, πού γεννήθηκε στὴν ψυχὴ τοῦ
κάθε θεατῆ, μὲ τὴν χαριτωμένη—ἡ λέξις
πρέπει ν' ἀκουστεῖ στὴν ἀρχικὴ πολύτιμη
σημασία της—ἐμφάνιση τῆς Κας Κορέν, ὅσο
πῆγαινε καὶ μεγάλωνε δημιουργώντας ἓνα
κλίμα ψυχικῆς εὐφορίας, πού παρατάθηκε

κι' ἔξω ἀπὸ τὸ θέατρο, στὴν παράξενη θερ-
μὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἀσυνήθιστα μαλακῆς
Δεκεμβριανῆς νύχτος.

Ὁ Άνρὺ Μπέκ στάθηκε, λένε, ἓνας
πολὺ ἄτυχος ἄνθρωπος. Πέρασε μιὰ ζωὴ
μίζερη, δὲν εἶχε καμμιά ἐπιτυχία μὲ τίς
γυναῖκες—μιὰ Κυρία, πού ὕστερα ἀπὸ χίλια
βάσανα, εἶχε καταφέρει νὰ τοῦ ὑποσχεθεῖ
πὼς θὰ πῆγαινε σπιτί του καὶ πού τὴν πε-
ρίμενε μάταια ἓνα ὀλόκληρο ἀπόγευμα, μὲ
τὸ σπιτί στολισμένο λουλούδια, βαρέθηκε,
ὅπως ἔμαθε τὸ ἴδιο βράδυ ἀπὸ τὸ θυρωρὸ,
ν' ἀνέβει τὰ πέντε πατώματα τοῦ σπιτιοῦ
του γιὰ νὰ τὸν συναντήσῃ.

Στὴν πρώτη παράσταση τῆς Παριζιάνας
ξέσπασε ἓνα φοβερὸ σκάνδαλο, κι' ἀκόμη
λένε πὼς καὶ μετὰ τὸ θάνατό του, ὅταν
πῆγαν νὰ τὸν ξεθάψουν γιὰ νὰ μεταφέρουν
τὰ ὀστιά του σὲ τιμητικὴ θέση, κατὰ λάθος
μετάφεραν τὰ ὀστιά ἑνὸς δημοτικοῦ κλη-
τῆρα.

Ἀπ' αὐτὴ ὅμως τὴ ζωὴ, ἀπ' αὐτὲς τίς
πικρὲς ἀπογοητεύσεις της, ἔκανε, ὅπως λέει
ὁ Γουίτμαν, τὸ θεατρό του, τὸ γεμᾶτο ἀλή-
θεια καὶ ποίηση, γιὰ τὸ ὅσο κι' ἂν φαίνεται
παράξενο, τὸ ἔργο τοῦ Μπέκ εἶναι γεμᾶτο
ποίησις, δηλαδή ἀλήθεια κι' ἀνελέγητη πα-
ρατήρηση. Παρατήρηση τόσο τῶν ἄλλων,
ὅσο καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, μέσω τῶν ἄλλων
καὶ αὐτοσάτιρα.

Καὶ αὐτὰ ὄχι μὲ κηρύγματα καὶ ἀτέλειω-
τους μονόλογους, ἀλλὰ δοσμένα μέσα ἀπὸ
τὸν ἴδιο τὸν χαρακτήρα τῶν προσώπων τοῦ
ἔργου του, στοιχεῖο πού κάνει τὸν Μπέκ
ὄχι μόνον ἓναν ἀπὸ τοὺς καλύτερους, ἴσως
τὸν καλύτερο τῆς γενιᾶς του, ἀλλὰ καὶ πολὺ
σύγχρονο, γιὰ τὸ καινούργιο θέατρο, τὸ
ἐντελῶς καινούργιο θέατρο, ὅσο πάει καὶ
λευτερόνεται ἀπὸ τὴν πολύχρονη θητεία
στίς σχολὲς τῶν ψυχολογικῶν καὶ φιλοσοφι-
κῶν πολύλογων παρατηρήσεων, πού κυριάρ-
σαν ἀνόμεσα στὸ θέατρο τοῦ Μπέκ καὶ τὸ
σημερινὸ θέατρο.

Ἡ δημιουργία τῆς ὑποβολῆς εἰς τὰ ἔργα
τοῦ Μπέκ καὶ γενικὰ σὲ ἔργα περασμένης
ἐποχῆς, εἶναι πολὺ δύσκολη γιὰ τὸν σημε-
ρινὸν ἠθοποιό. Καὶ μόνον ἠθοποιοὶ τῆς
ἀξίας τῆς Κας Κορέν, πού ἔχουν μαθητέψει
πολλὰ χρόνια στὴ σχολὴ τῆς παράδοσης τοῦ
Γαλλικοῦ θεάτρου, μποροῦν νὰ δημιουργή-
σουν τὴν κατάλληλη ἀτμόσφαιρα.

Δὲν ἦταν μόνον ἡ φωνή, δὲν ἦταν μόνον
ἡ κίνηση—καὶ κάθε ἀνάπλαση τῆς φωνῆς
της καὶ ἡ ἐλάχιστὴ της κίνηση ἦταν συναρ-
παστικὴ—ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ἄλλο τὸ κάτι,
πού ἀναδιόταν κι' ἀπὸ τὴν σιωπὴ καὶ ἀπὸ
τὴν ἀκίνησι—πόσο ἐξαίσιος ἀκουγε ἀκίνητη
τὸν ἔραστή της νὰ προσπαθεῖ νὰ δικαιολο-
γηθεῖ!—τῆς Κας Κορέν, πού ἔκανε τὴν ἠθο-
ποιία της τόσο τέλεια: ἡ ψυχὴ της δηλαδή,
ἡ ψυχὴ τῆς Παριζιάνας πού εἶχε ταυτιστεῖ
μαζύ της.

Πλάϊ της ὁ κ. Μωρίς Ἐσκάντ, ἔπαιξε

τὸν μόνιμο ἔραστή, τὸν σχεδὸν δεύτερο σύ-
ζυγο, μὲ τίς ζήλειες καὶ τὴν ἀδιάκοπη ὑ-
πενθύμιση τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων
του καὶ συνάμα τὴν τόσο ἀνθρώπινη μα-
ταιοδοξία του καὶ πονηρὴ εὐπιστία του, μ'
ἓναν τρόπο φανταζίστικο, ἀληθινὰ ἀπολαυ-
στικό.

Ὁ κ. Μωρίς Ντοντώ ἦταν ἓνας καλὸς
ἀπατώμενος σύζυγος, χωρὶς βέβαια νὰ φτά-
νει τὴν τελειότητα τῶν δύο πρωταγωνιστῶν.

Εἶχα τὴν εὐχарίστησιν νὰ κάθωμαι πλάϊ
σ' ἓναν γεμᾶτο πάθος ἔραστή τοῦ σκηνικοῦ
κοστούμιου, πού λίγο πρὶν ἀνοίξει ἡ αὐλαία,
μιλώντας γι' αὐτὸ πού στάθηκε ἡ ἀναζήτη-
ση ὅλης του τῆς ζωῆς, μοῦλεγε πὼς καμμιά
φορὰ τὸ κοστοῦμι, δηλαδή τὸ περίβλημα, βο-
ηθάει τὸν ἠθοποιό, τὸν ὑποβάλλει κατὰ
κάποιον τρόπο νὰ βρεῖ τὸ περιεχόμενον τοῦ
τύπου.

Κι' αὐτὸ τὸ νοίωσα σὲ λίγο ὅταν ἡ αὐλαία
ἀνοίξει, παρουσιάζοντας τὴν Κα Κορέν, τὴν
Παριζιάνα, στὸ μπλὲ σιέλ σατὲν κοστοῦμι,
μὲ τίς μαῦρες νταντέλλες καὶ τὰ κόκκινα
βελουδένια ἀξεσουάρ, τοῦ Pierre Balmain.

Ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτὴ τῆς χαρούμενης μαγείας διατηρήθηκε καὶ στὸ Καπρίτσιο τοῦ Μυσσέ.

Ἦταν πάλι ἡ Κα Βέρα Κορέν κι' ὁ κ. Μωρίς Ἐσκάντ, ἡ πρώτη μιὰ ἀφάνταστη εὐστροφίας, πεπειραμένης χάρης κι' ἔξυπνης ὁμορφιάς Madame de Lery κι' ὁ δεύτερος ἓνας ἄστατος, κακομαθημένος σύζυγος καὶ ἔραστής. σ' ἓνα νιουέττο θαυμάσιο, πού φάνταζε πρὸ εὐστροφο, καθὼς ἀντανακλοῦσε στὴν ἄγουρη μαλακὴ χάρη τῆς Διδας Nervale, τῆς σὰν ἀρνάκι ἄκακῆς συζύγου.

* * *

Στὸ Μυστικὸ τοῦ Μπερνστάιν, μιὰ γυναίκα πού ὅλοι, ἀπὸ τὸν ἄντρα της, τὴν πρὸ στενὴ της φίλη, ὡς τὸν τελευταῖο γνωστὸ της, ἔχουν γιὰ ὑπόδειγμα καλωσύνης, γλυκύτητας κι' ἀνιδιοτέλειας, ἀποδείχεται παθολογικὰ ζηλότυπη καὶ κακὴ, μὴ μπορῶντας νὰ ἀνεχτεῖ τὴν εὐτυχία ἢ ἀκόμη καὶ τὴν πιθανότητα εὐτυχίας ἑνὸς ἄλλου ἂν δὲν εἶναι ἔργο δικό της. Καταστρέφει τὴν εὐτυχία τῆς πρὸ στενῆς της φίλης μὲ τρόπο ποταπὸ, ἐγκληματικὸ καὶ μόνον ὅταν τὰ πράγματα συνωμοτοῦν ἐναντίον της, κι' ἐνῶ ἔχει ἐξασφαλίσῃ τὴν σιωπὴ τοῦ θύματός της ἀποκαλύπτει στὸν καλόβολον ἄντρα της ὅλη τὴν βαθύτητα τῆς κακίας της.—Ἡ κυρία Κορέν κι' οἱ συνεργάται της, εἶχαν ἓνα πολὺ ἄχαρο ἔργο: νὰ δώσουν ὑπόσταση, νὰ κάνουν αἰσθητὴ τὴν παρουσία, προσώπων θεατρικὰ ἀνύπαρκτων καὶ σ' αὐτὴν τὴ δύσκολη κι' ἀχάριστη δουλειὰ ἔκαμαν ὅτι καλύτερο μποροῦσαν.

Ἐπιστρατεύοντας ὅλη τους τὴν τέχνη, τὴν ἄνεση, τὴ σκηνικὴ κυριαρχία καὶ ἀπα-

ράμιλλη ἄρθρωση καὶ ὁμιλία τους—δὲν γάνει κανεὶς οὔτε μιὰ λέξη ὅπου κι' ἂν βρῆσκειται καθισμένος, καὶ κείνες οἱ τελευταῖες λέξεις μιᾶς φράσης πού στὰ στόματα τῶν περισσοτέρων δικῶν μας ἠθοποιῶν χάνονται πρὶν ἀκουστεῖ ἡ πρώτη λέξη τῆς ἐπόμενης φράσης, ἀκούονται μία μία ξεχωριστὰ καὶ εὐκρινέστατα καὶ τὸ δέσιμο τῆς μιᾶς φράσης μὲ τὴν ἄλλην εἶναι μιὰ ἀκουστικὴ χαρὰ χωρὶς νὰ βραδύνει καθόλου ὁ ρυθμὸς τῆς ὁμιλίας, ὁ γοργὸς ρυθμὸς πού δίνει ζωὴ καὶ ἐνάργεια στὸ χαρακτῆρα—κατώρθωσαν νὰ στήσουν εὐχάριστα τὰ ἀντρείκελλα τοῦ Μπερνστάιν καὶ νὰ μᾶς κάνουν νὰ παρακολουθήσωμε τίς ἀδικαιολόγητες περιπέτειές τους.

Ἄγλαϊα Μητροπούλου